

Name		Roll Number:	
------	--	--------------	--

**INDIAN SCHOOL MUSCAT
MIDDLE SECTION
ANNUAL EXAMINATION – 2019 – 20
SANSKRIT – THRID LANGUAGE – SET B**

CLASS: VIII

11.03.2020

Code: MZSN311

Time Allotted: 2 Hrs .

Max .Marks: 80

MARKS OBTAINED:

खण्ड:-क

1. सन्धिं अथवा विच्छेदं कुरुत 5×1=5
(i) कृष्ण+अर्जुनः (ii)रवीन्द्रः (iii) गुरु+उपदेशः (iv) देवालयः(v) परि+ ईक्षा
2. प्रत्ययान् संयोज्य विभज्य वा लिखत 5×1=5
(i)चल+क्त्वा (ii) अनु +भू+ल्यप् (iii) कर्तुम् (iv)विजित्य (v) पा + तुमुन्
3. विकल्पेभ्यः उचित शब्दरूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत 5×1=5
i)-----जनाः स्नानम् कुर्वन्ति । (नदी)
(क) नद्यै (ख) नद्याम् (ग) नद्या
ii. इदम् गृहम् ----- अस्ति । (साधु)
(क)साधोः (ख) साधवः (ग) साधून्
iii. ----- पुस्तकम् पठसि । (युष्मद्)
(क) यूयम् (ख) युवाम् (ग) त्वम्
iv. ----- नमः । (गुरु)
(क)गुरोः (ख) गुरवे (ग) गुरुः
v. ----- पितुः नाम रामः अस्ति । (अस्मद्)
(क) आवाम् (ख) मम (ग) वयम्
4. विकल्पेभ्यः उचित धातुरूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत 5×1=5
i.मेघः उच्चैः ----- । (गर्ज्,विधिलिङ्)

(क) गर्जेत् (ख) गर्जेयुः (ग) गर्जेताम्

ii. पाचकाः भोजनालये ----- । (पच्, विधिलिङ्)

(क) पचेताम् (ख) पचेत् (ग) पचेयुः

iii. अहम् भोजनम् ----- । (खाद्, विधिलिङ्)

(क) खादेव (ख) खादेम (ग) खादेयम्

iv. छात्राः परस्परं ----- । (वद्, विधिलिङ्)

(क) वदेयुः (ख) वदेः (ग) वदेताम्

v. नराः वृक्षस्य अधः ----- । (तिष्ठ, विधिलिङ्)

(क) तिष्ठेताम् (ख) तिष्ठेत् (ग) तिष्ठेयुः

5. अधोलिखित संख्यान् संस्कृतभाषायां लिखत

(i) 87 (ii) 65 (iii) 72

6. अधोलिखित समयान् संस्कृतभाषायां लिखत

1×3=3

(i) 6:30 (ii) 11:00 (iii) 4:15 (iv) 8:45

7. अधोलिखित वाक्येषु रेखाङ्कितपदेभ्यः उपसर्गं पृथक् कृत्वा लिखत

4×1=4

(i) अहम् महत् कष्टम् अनुभवामि । (ii) गङ्गा हिमालयात् प्र+भवति ।

(iii) (i) वानरः वृक्षात् अवतरति । (iv) विवेकः पञ्चवादने उत्+तिष्ठति ।

खण्डः-ख

8. अधोलिखित अपठित गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत

4×1=4

भारतस्य सर्वासु नदीषु गङ्गा पवित्रतमा श्रेष्ठा च अस्ति। इयं हिमालयस्य गोमुख-स्थानात् निर्गच्छति। पर्वतेभ्यः निसृत्य गङ्गा हरिद्वारे समतलं भू-भागं प्रविशति। हरिद्वारे समतलं प्रविशति। हरिद्वार-तीर्थे प्रतिवर्षं लक्षाधिकाः जनाः गच्छन्ति, गङ्गायाः शीतले जले स्नानं च कुर्वन्ति। परं अद्यत्वे एषा पावनी नदी प्रदूषिता। यत्र-तत्र जल-मालिन्यम् अस्ति। जीवनस्य रक्षायै जलं अनिवार्यम्। गङ्गानद्याः रक्षा अस्माकं कर्तव्यम् ॥

I. एकवाक्येन उत्तरत

4×1=4

(i) कस्याः रक्षा अस्माकं कर्तव्यम्?

(ii) सर्वासु नदीषु का पवित्रतमा?

(iii) इयं कस्मात् निर्गच्छति? (iv) जीवनस्य रक्षायै किम् अनिवार्यम्?

II. एकवाक्येन उत्तरत

2×2=4

(i) हरिद्वार-तीर्थे जनाः किम् कुर्वन्ति?

(ii) पर्वतेभ्यः निसृत्य गङ्गा कुत्र प्रविशति?

III. यथानिर्देशानुसारं लिखत

4×1/2=2

(i) कुर्वन्ति – कः लकारः?

(ii) जीवनस्य – अत्र का विभक्तिः?

(iii) जलम् – पदस्य पर्यायपदं किम्?

(iv) पावनी नदी – अत्र विशेषणपदं किम् अस्ति ?

खण्डः-ग

9. पर्यायपदानि लिखत

6×1/2=3

(i) मनः (ii) भोजनम् (iii) पृथ्वी (iv) अग्निः (v) वायुः (vi) चिकित्सकः

10. विलोमपदानि लिखत

6×1/2=3

(i) शोभनम् (ii) शिक्षा (iii) सत्यम् (iv) स्वस्था (v) नित्यम् (vi) प्रसन्नः

11. उचित आङ्ग्लार्थैः मेलनम् कुरुत

8×1/2=4

i. व्यवधानम् Treatment

ii. विकलङ्गा Sad

iii. आकण्ठम् By smoke

iv. त्रस्ताः Spends

v. धूम्रेण Up till neck

Vi दूषयन्ति Obstacle

Vii यापयति Disabled

Viii. उपचारः Pollute

12. अधोलिखित रेखाङ्कित विकल्पेभ्यः प्रश्ननिर्माणं कुरुत

4X1=4

(i) सा शिल्यचिकित्सिका भवितुम् इच्छति स्म ।

(क) कस्मात् (ख) का (ग) कम्

(ii) नगरेषु वाहनानां संख्या अति वृद्धिं याति ।

- (क) कस्याम् (ख) कस्य (ग) केषाम्
 (iii) हस्तकलायां तस्याः योगदानं अपूर्वं आसीत् ।
 (क) कस्याः (ख) कया (ग) कस्याम्
 (iv) सा साहसेन सामान्य जीवनम् यापयति स्म ।
 (क)केन (ख) कस्य (ग) कस्यै

13. मञ्जूषातः रिक्तस्थान पूर्तिः क्रियताम् 4X1/2=2
 (पञ्च ,धरायाः,विमानम् ,स्वर्णपदकेन)

- (i) ----- शरीरे स्थाने-स्थाने व्रणाः जाताः ।
 (ii) सा प्रथमा विकलाङ्ग-महिला राष्ट्रपतिना ----- सम्मानिता ।
 (iii)----- वर्षीया सा विद्यालये प्रवेशम् प्राप्नोत् ।
 (iv) आकाशे-----सञ्चरति ।

14. अधोलिखित पद्यांशं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत 4X1/2=2

प्रकृतिः भो अग्ने ! त्वं तु दहनशीलः असि। तव स्पर्शात् अपि दूरे तिष्ठन्ति प्राणिनः । त्वं तु सुरक्षितः?

अग्निः अहं सर्वप्राणिनां शरीरेषु वसामि। तेषां पाचन-क्रियायां सहायकोहम् ।अहं मानवानां शरीरे क्रोधरूपेण अपि वसामि। उपद्रविणां हस्तेषु निपतितः अहं सम्पत्तीनां विनाशकारणं भवामि ।

प्रकृतिः श्रुता मया युष्माकं व्यथा-कथा। इयं सृष्टिः युष्माभिः रचिता । अज्ञा मानवजातिः मामपि पीडयति यतः यूयं ममैव अङ्गभूतानि स्थ ।

पञ्चतत्त्वानि (सहैव) मानवम् आहूय बोधयतु देवी ।

I.एकपदेन उत्तरत

1X1=1

- (i) कः दहनशीलः अस्ति ? (ii) के दूरे तिष्ठन्ति ?
 (iii) अग्निः केषां शरीरे क्रोधरूपेण वसति? (iv) अग्निः कस्यां सहायकः अस्ति?

II.एकवाक्येन उत्तरत

(i) प्रकृतिः अग्निं प्रति किं कथयति?

4X1/2=2

III. यथा निर्देशानुसारं लिखत

(i) युष्माकं- का विभक्तिः?

(ii) बोधयतु – अत्र कः लकारः?

(iii) इयं सृष्टिः- अत्र विशेषणपदं किम्? (iv) समीपम् –पदस्य विलोमपदं किम्?

15.

अधोलिखित गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत

मानवः ईश्वरस्य सर्वोत्तमा कृतिः अस्ति । सः तस्मै सबलं मनः, कार्य-साधकानि इन्द्रियाणि च अयच्छत् । परं संसारे अनेके जनाः विकलाङ्गाः अपि सन्ति । ये जीवनकार्यं कर्तुं असमर्थाः भवन्ति । अत्र विकलाङ्गेषु-डा.चन्द्रा एकं विलक्षणं दृष्टान्तमस्ति । जन्मतः सा स्वस्था सर्वाङ्गपूर्णा च आसीत् । सामान्य – ज्वरवशात् सहसा आकण्ठं तस्याः शरीरं निर्जीवं इव चाभवत् । अनेकानेक – चिकित्सकाः तां निरीक्ष्य स्वाभिप्रायम् अयच्छन् यत् नास्ति कोप्युपचारः येन रोग –मुक्तिः भवेत् ।

I. एकपदेन उत्तरत

4x1/2=2

(i) किम् निर्जीवं इव चाभवत्? (ii) मानवः कस्य सर्वोत्तमा कृतिः अस्ति?

(iii) का स्वस्था सर्वाङ्गपूर्णा च आसीत्? (iv) संसारे जनाः कीदृशाः सन्ति?

II. एकवाक्येन उत्तरत

1x1=1

(i) अनेकानेक – चिकित्सकाः तां निरीक्ष्य किम् अयच्छन्?

4x1/2=2

III. यथा निर्देशानुसारं लिखत

(i) भवेत् - अत्र लकारः किम्?

(ii) सबलं मनः- अत्र विशेषणपदं किम् अस्ति?

(iii) असमर्थः – पदस्य विलोमपदं किम्?

(iv) शरीरम् –पदस्य पर्यायपदकिम्?

खण्डः-घ

पुस्तक – प्रेषणार्थं प्रकाशकं प्रति मञ्जूषातः पदानि चित्वा पत्रं पूरयत

6X1/2=3

16.

(i)-----

प्रकाशक- महोदयः

मधुबन- प्रकाशनस्य

नवोदय-

नगरम्-201301

(ii) -----,

अहं अष्टमकक्षायाः (iii) ----- अस्मि । सेवायाम् (iv) ----- यत् अहं कानिचित् पुस्तकानि (v) ----- इच्छामि । अतः अधोलिखितानि पुस्तकानि वी.पी.पी.द्वारा शीघ्रं एव प्रेषयतु । धन्यवादः ।

पुस्तक-नाम

प्रतयः

वितानम् भाग -8

1

संस्कृत सरिता भाग-3

1

भवदीयः,

(vi) -----

जी-55,जवाहरनगरम्

नवदुल्ली – 110010

मञ्जूषा

(क्रेतुम्,सुरेशः,सेवायाम्,छात्रः,श्रीमन्,निवेदयामि)

संस्कृतभाषायां अनुवादं कुरुत

5×1=5

(i) i) Where are you going ?

17. (ii) Please give some more.

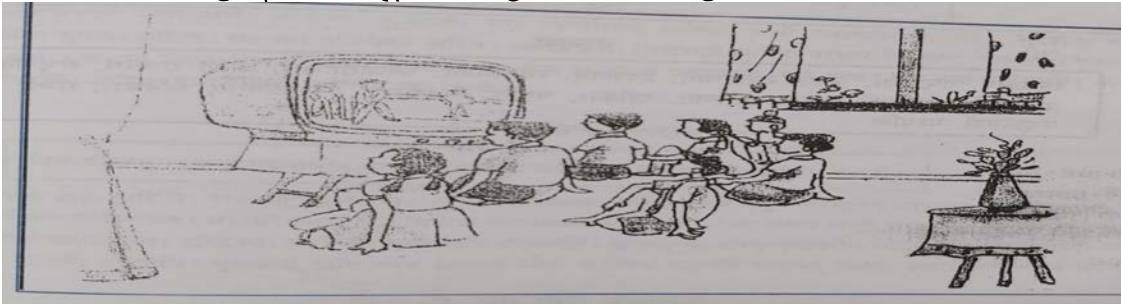
(iii) What is your name ?.

(iv) May I come in ?

(v) What is the time ?.

अधोदत्तचित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषां उपयुज्य पञ्च संस्कृत वाक्यानि लिखत

18.

5×1=5

(बालकाः,दूरदर्शनम्,क्रिकेटम्,कक्षः,पुष्पपात्रम्,भूमौ,अस्ति,पश्यन्ति,आसानाः, क्रीडकाः,सन्ति)

End of the question paper